

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
TAKDİM	9
İÇİNDEKİLER.....	11
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİLİK HAKKI İLE ŞEREF VE HAYSİYETE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

I. KİŞİLİK HAKKINA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR	17
A. Kişi Kavramı	17
1. Kişi Türleri	19
a. Gerçek Kişi	19
b. Tüzel Kişi	20
c. Üçüncü Kategori Kişiler Tartışması (Yapay Zekâlı Robotlar/Elektronik Kişiler).....	20
B. Kişilik Kavramı	21
C. Kişilik Hakkı Kavramı	23
D. Kişilik Hakkının Özellikleri	24
E. Kişilik Hakkının Kapsamı ve Konusu	26
F. Kişilik Hakkının İhlâli	27
G. Kişilik Hakkının Korunması	28
H. Kişinin Maddi, Manevi, Mesleki ve Ekonomik Varlığına İlişkin Değerleri Üzerindeki Hakları.....	30
1. Kişinin Maddi Varlığına İlişkin Değerleri Üzerindeki Hakları	30
2. Kişinin Manevi Varlığına İlişkin Değerleri Üzerindeki Hakları	33
3. Kişinin Mesleki ve Ekonomik Varlığına İlişkin Değerleri Üzerindeki Hakları	38
II. ŞEREF VE HAYSİYETE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR	40
A. Şeref ve Haysiyet Kavramı	40
B. Şeref ve Haysiyet Kavramının Tarihsel Açından Gelişimi	41
C. Şeref ve Haysiyet Türleri.....	44

1. İç/Dış Şeref ve Haysiyet.....	44
2. Hukuki Şeref ve Haysiyet.....	45
3. Ahlaki Şeref ve Haysiyet.....	46
4. Mesleki Şeref ve Haysiyet.....	47

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL MEDYA KAVRAMI, SOSYAL MEDYA YOLUYLA ŞEREF VE HAYSİYET ÜZERİNDEKİ KİŞİLİK HAKKININ İHLALİ VE HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

I. SOSYAL MEDYA	49
A. Sosyal Medya Kavramı.....	49
B. Tarihsel Gelişimi	50
C. Sosyal Medyanın Temel Nitelikleri	51
D. Sosyal Medya Araçları.....	52
1. Başlıca Sosyal Medya Araçları	53
a. Sosyal Ağlar.....	53
b. Fotoğraf, Ses ve Video Paylaşım Siteleri	55
c. Blog ve Mikro Bloglar.....	56
E. Sosyal Medyada İçerik Kavramı	57
II. SOSYAL MEDYA YOLUYLA ŞEREF VE HAYSİYET ÜZERİNDEKİ KİŞİLİK HAKKININ İHLALİ VE HUKUKA AYKIRILIK	58
A. Sosyal Medya Yoluyla Şeref ve Haysiyet Üzerindeki Kişilik Hakkının İhlaline Neden Olabilecek Davranışlar	58
1. Genel Olarak	58
a) Hakaret.....	59
b) Tehdit.....	61
c) İftira	63
d) Taciz ve Müstehcenlik.....	64
B. Sosyal Medya Yoluyla Şeref ve Haysiyet Üzerindeki Kişilik Hakkının İhlalinin Belirlenmesi.....	65
1. Matufiyet Şartının Gerçekleşmesi	65
2. İhlalin Varlığının ve Ağırlığının Belirlenmesine Etki Eden Unsurlar.....	67
a. Açıklamada Bulunan Kişinin Kimliği ve Ehliyeti.....	68
b. Açıklamaya Maruz Kalan Kişinin Kimliği.....	68
c. Açıklamada Kullanılan İfadeler ve Açıklamanın Şekli	69

d. Açıklamada Kullanılan İçeriğin Yayıldığı Çevre	71
III. SOSYAL MEDYA YOLUYLA ŞEREF VE HAYSİYET ÜZERİNDEKİ KİŞİLİK HAKKININ İHLÂLİNDE HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ	71
A. Genel Olarak	71
B. Rıza	72
C. Daha Üstün Nitelikte Özel Yarar	74
D. Daha Üstün Nitelikte Kamusal Yarar	75
E. Kanunun Verdiği Yetki	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL MEDYA YOLUYLA ŞEREF VE HAYSİYET ÜZERİNDEKİ KİŞİLİK HAKKININ İHLÂLİ KARŞISINDA KORUNMA YOLLARI

I. GENEL OLARAK.....	79
II. KORUYUCU DAVALAR.....	81
A. Saldırının Önlenmesi Davası	81
B. Saldırıya Son Verme Davası (Durdurma Davası)	82
C. Saldırının Tespiti Davası.....	84
D. Kararın Yayımlanması veya Üçüncü Kişilere Bildirilmesi	86
E. Düzeltme ve Cevap Hakkı	88
F. Koruyucu Davalarda Görev ve Yetki	89
III. VEKÂLETSİZ İŞ GÖRMEDEN DOĞAN KAZANCIN İADESİ DAVASI	90
IV. TAZMİNAT DAVALARI	93
A. Maddi Tazminat Davası	93
1. Maddi Tazminat Kavramı ve Maddi Tazminatın Amacı	93
2. Maddi Tazminat Davasının Şartları.....	95
3. Maddi Tazminat Miktarının Belirlenmesi	101
B. Manevi Tazminat Davası.....	104
1. Manevi Tazminat Kavramı ve Manevi Tazminatın Amacı	104
2. Manevi Tazminat Davasının Şartları	106
3. Manevi Tazminat Miktarının ve Biçiminin Belirlenmesi	108
4. Kınama Kararının Yayımlanması	110
C. Tazminat Davalarında Görevli ve Yetkili Mahkeme	111
D. Tazminat Davalarında Taraflar.....	112

E. Tazminat Davalarında İspat	115
F. Tazminat Davalarında Zamanaşımı	116
SONUÇ	119
EK: SOSYAL MEDYA YOLUYLA ŞEREF VE HAYSİYET ÜZERİNDEKİ KİŞİLİK HAKKININ İHLALİNE İLİŞKİN VERİLEN GÜNCEL YARGI KARARLARI	123
KAYNAKÇA	201

GİRİŞ

İnternet teknolojisinin gelişmesiyle ortaya çıkan sosyal medya mecralarında, bireyler arasındaki etkileşim ve iletişim arttıkça, mutlak hak niteliğinde olan kişilik hakkı kolayca ihlâl konusuna olabilmektedir.

Şüphesiz, sosyal medya yoluyla ihlâl en çok maruz kalan kişilik hakkı değerlerinden en önemlisi, şeref ve haysiyettir. Sosyal medya platformlarının çeşitlenmesi ve sağladığı imkânların artmasıyla beraber, bu tür sanal mecralar üzerinden şeref ve haysiyetin tecavüze maruz kalması ihtimali de artmakta ve bu durum, kişilerin toplum hayatındaki itibar ve saygınlığının korunması ihtiyacını doğurmaktadır. Bu tür ihlâllerin sıradan bir çevre yerine sosyal medyada gerçekleşmesi ise, etkisinin geniş kitlelere yayılmasına neden olmakta ve kişilerin toplumdaki saygınlık ve itibarlarının daha fazla zedelenmesine sebebiyet vermektedir. Bu durum karşısında kanun koyucu şeref ve haysiyet üzerindeki kişilik hakkının korunmasına yönelik düzenlemeler getirmiş ve yürürlükte olan kuralları da çağın ihtiyaçlarına göre yeniden şekillendirmiştir.

Çalışmamızın ilk bölümünde kişilik hakkı ile şeref ve haysiyete ilişkin temel kavramlar başlığı altında kişi, kişilik ve kişilik hakkı ile şeref ve haysiyet kavramları incelenerek, hukukumuzdaki düzenlemelere yer verilmiş, devamında şeref ve haysiyet üzerindeki kişilik hakkının konusu ve kapsamı ele alınmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde sosyal medya kavramı ele alınarak, başlıca sosyal medya araçlarının günümüzdeki uygulamalarına değinilmiş, devamında bu mecralar yoluyla gerçekleşen şeref ve haysiyet ihlâllerinin ne şekilde gerçekleştiğini, ihlâllerin ağırlıklarına etki eden hususları ve hukuka uygunluk nedenlerinin hangi durumlarda söz konusu olabileceği öğretisi ve içtihatlar ışığında değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın son bölümünde, şeref ve haysiyetin özel hukuk kapsamında korunması ele alınmış, esas olarak Türk Medeni Kanunu'nda

koruyucu davalar başlığı altında düzenlenen, saldırıyı önleme, saldırının tespiti ve saldırının sona erdirilmesi davaları, vekâletsiz iş görmeden doğan kazancın iadesi davası ile hem bu kanunda hem de Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen maddi ve manevi tazminat davalarının açılabilme şartları, hukuki dayanaklar çerçevesinde değerlendirilmiş, gündelik hayatta kullanılan sosyal medya kavramları güncel yargı kararlarıyla somutlaştırılmış ve çalışmamız tamamlanmıştır.